

gyar piacot a magyar ipar részére megnyernünk és akkor a vámszerződés hátrányai csökkennek. Akkor Ausztria sem fog annyira a közösséghez ragaszkodni.

A képviselőház megalakulása. A képviselőház tudvalevőleg a jövő hétfőn, e hónap huszonegyedikén tartja első ülését. Előzetesen szombaton a függetlenségi párt, vasárnap pedig a többi parlamenti párt, az alkotmánypárt és a néppárt tanácskozik s kijelöli a Ház elnökeit és jegyzőit. A bizottságok jelölése a jövő hét elején történik meg. A hétfői ülésen, melyen a Ház legöregebb tagja, mint korelnök foglalja el az elnöki széket, a képviselők beadják a mandátumokat és a korelnök kisorsolja az osztályokat, amelyek azonnal összeülnek s a mandátumot megvizsgálják. Kedden a képviselők fölmennek a királyi palotába, ahol a király trónbeszéddel nyitja meg az országgyűlést. Szerdán választja meg a képviselőház az elnököt, alelnököket, meg a jegyzőket. Wekerle Sándor miniszterelnöknek az a szándéka, hogy mindjárt a Ház tisztikarának megválasztása után megismerteti a kormány teljes programját. Valószínűnek látszik azonban, hogy a miniszterelnök csak csütörtökön, a Ház bizottságainak megválasztása napján szólal föl.

A katolikus szövetség közgyűlése.

— Saját tudósításunk. —

A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége tegnap kezdte meg évi rendes közgyűlését, amelyről már előzetesen megemlékeztünk. Az elnöki megnyitót *Zichy János gróf*, a szövetség elnöke mondotta, aki a társadalmi összetartás szükséges voltát hangsúlyozta. Hát bizony erre rendkívül nagy szükségünk van. A társadalmi munkásság azonban, kivált nálunk Magyarországon csak akkor lehet eredményes, ha minél szilárdabb bázist igyekeznek keresni eszméinek, irányának a politikában is.

A közgyűlés első napjáról egyébként a következő részletes tudósításunk számol be:

A gyűlést mise előzte meg a belvárosi plebánia-templomban. Mise után a budapesti Katolikus Kör disztermébe gyűltek össze a katolikus egyletek kiküldöttjei, papok, világiak a fővárosból s az ország különböző vidékéről több száz főnyi sokaságban. Ott voltak: *Városv Gyula dr* kalocsa-bácsi érsek, *Zichy Aladár gróf* a király személye körüli miniszter, *Várady Lipót Arpád cz.* püspök, miniszteri tanácsos, *Zichy János gróf*, *Giesswein Sándor dr* kanonok, országgyűlési képviselő, *Kanter Károly apátplebános*, *Vay Péter gróf* pápai praelatus, apostoli protonotárius, *Csekonics Endre gróf* és igen sokan mások.

Zichy János gróf elnök délelőtt fél 11 órakor nyitotta meg a közgyűlést lelkes szép beszéddel. Hangsúlyozta, hogy ő, amikor a Budapesti Katolikus Kört megalkotta, az erkölcs és a hazafiság zászlaját bontotta ki.

A katolikus tevékenység — bevallja — az utolsó években pang, ezért a társadalmi téren való munkálkodásra hívja fel a megjelenteket; mert ha erőt és értéket akarunk bevinni az állami életbe, akkor egyesülnünk kell. Meg kell teremtenünk egy uralkodó társadalmat, mert az egyesülésben van az erő. Beszédét azzal fejezte be, hogy legyünk apostolok, akik szeretik egymást oly igazán, mint ahogyan gyűlölünk kell azok hibáit, kik a katolikus vallásnak ellenségei. Kertésznek legyünk, fáradtságot nem ismerő munkások s azt a csemetét, amelyet a katolikus körök megalakításával ültettünk el országszerte évek-

kel ezelőtt, öntözzük, hogy erős és hatalmas fává fejlődjék.

A mindvégig feszült figyelemmel hallgatott, zajos helyesléssel kísért megnyitóbeszéd után az elnök a jegyzőkönyv vezetésére *Mattyasovszky Lajos* lovagot és *Haller Istvánt* az Uj Lap felelős szerkesztőjét kérte fel. Most a megalakulás formalitásai következtek. Beterjesztették a szövetség számadását és költségvetését, amelyet a közgyűlés jóváhagyott s a szokásos fölmentvényt megadta. A szövetségnek az elmúlt esztendőben 8538 korona, 29 fillér bevétel volt, amivel szemben a kiadások 8329 korona 12 fillért tesznek ki. Készpénzmaradvány összesen 209 korona 17 fillér. A szövetség tehát ugyancsak szégyenletesen csekély tökéletet forgat még mindig.

A számadások elintézése után a választások következtek, amelyek nagyobbára a szövetség régi tisztviselőire és igazgatóira estek ismét. Az igazgató-választmányba *Krüger Aladár dr* ügyvédet, lapunk segédszerkesztőjét is beválasztották.

A választás eredményét a folytatólagos délutáni ülésen hirdették ki. Ekkor kerültek sorra a szakelőadások s az ezek végén beterjesztett határozati javaslatok. Az első előadást *Frey János dr* baranya-németmárai plebános tartotta a szövetség espereskerületi képviselőiről. A második és harmadik előadást *Glattfelder Gyula dr* a központi papnevelő praefektusa tartotta a központi ellenőrzés s a népszövetség érdekében. A negyedik előadó *Molnár István* volt, aki a keresztény hitel-szövetkezetek és népbankok ügyében nyújtott be javaslatot. E kérdéshez *Zichy Nándor gróf* is hozzászólt.

Krüger Aladár dr a kiválóan praktikus téma körül megindult vitában szintén részt vett. Az előadók sorában szerepelnek aztán *Várady L. Arpád*, *Szuszay Antal*, *Mattyasovszky Lajos lovag*, *Haller István*, *Kanter Károly*, *Giesswein Sándor*, *Szentiványi Károly*, *Reichardt Tamás*, *Erdősi Károly*, *Zlinszky János*, *Mócsy István*, *Vay Péter gróf*, *Szabó György*, *Pompéry Aurél dr*.

A mindvégig tanulságos eredményes tárgyalás a késő esti órákig tartott. A határozati javaslatokat beható megvitatás után elfogadta a közgyűlés, amelyen a délután folyamán a a föl sorolt notabilitásokon kívül *Esterházy Miklós herceg*, *Esterházy Miklós gróf*, *Csüllag Gyula* és *Mihályfi Akos* egyetemi tanárok is résztvettek.

Ma délelőtt a Szent István-Társulat, majd a Régiszi Szent Ferencz-Egyesület ülésezik, délután pedig folytatják és bezáráják a szövetségi közgyűlést.

A nagyváradi mandátum átadása.

Mint előzetesen megírtuk már, a nagyváradi mandátum ünnepélyes átadása *Barabás Bélának*, a város népszerű országgyűlési képviselőjének kezébe, tegnap ment végbe *Aradon*. *Szokoly Tamás*, a függetlenségi eszmének ez a kipróbált hűségű, régi s minden tekintetben példásan önzetlen vezére városunkban, monstreküldöttséget szervezett a polgárság körében, amely tegnap reggel 6 órakor indult el *Aradra*.

A küldöttség tagjai voltak *Szokoly Tamás* vezetése alatt: *Sipos Orbán*, *Paksy Gusztáv*, *Stettner András*, *Stettner Andrásné*, *Karger Sándor*, *Fodor Lajos*, *Láng József*, *Czeplédy Sándor*, *Stern Hermann*, *Stern Hermanné*, *Niedermann Antal*, *Vent Ferencz*, *Plander Sámuel*, *Schwarz Izidor* és mások.

A deputáció egynek 1 órakor érkezett *Aradra*. A vasuti pályaházban *Barabás aradi tisztelői* és párihívei fogadták az érkezőket magyaros szíveséggel és barátsággal. A küldöttség tagjai a vasútról egyenesen *Barabás Béla lakására* hajtottak. Itt újabb bemutatkozások, ismerkedések üdvözlések történtek.

Pár percig tartó bizalmas diskurzus után *Szokoly Tamás* keresetlen, szívből fakadt szavakkal nyújtotta át a mandátumot, beszédének főbb passzusai a következőket mondta:

— Legnagyobb lelkesedéssel, 1520 szóval 93 ellen választotta meg Nagyvárad *Barabás*, a legnagyobb lelkesedés közepette. Akik megbízásból a mandátumot átadják, kis számú csapatból jöttek el, de azért most is azzal a szeretettel vannak, amelylyel őt esztendőnek előtte voltak, amikor olyan sokan jöttek el. Nagy örömmel nyújtják át a mandátumot a képviselőnek szülővárosában, otthonában.

Azért is nagy örömmel vállalkoztak az eljövételre, hogy a szállongó hírekkel szemben kérdést intézzenek a képviselőhöz, melyiket tartja meg három mandátuma közül. Nagyvárad azt kéri, hogy a parlamentben *Barabás* legyen a képviselője. Hiszen felejtethetetlen az, milyen dicsőséget hozott Nagyváradra 1901-ben *Barabás* győzelme, amely a vélt bálványt megdöntötte.

Éppen így felejtethetetlennek kell lennie a babérnak is, amelylyel ekkor Nagyvárad övezte *Barabás*.

Am, ha a magasabb politikai szempontok a párt jól fölfogott érdeke mást kívánnak Nagyvárad fájó szívével ebbe is belenyugszik ugyan, csak azt kéri, hogy a várost, annak polgárait tartsa meg továbbra is szeretetében, ha úgy fordul, támogassa is szóval tettel.

Barabás meghatottan felelt. Helyzetének nem ura, a párt fog dönteni. Nagyváradra mindenkor hálával és ragaszkodással emlékezik vissza.

Barabás lakásáról a Központi-szállóba ment a küldöttség, melyhez az aradi párttagok is nagy számmal csatlakoztak. A szállóban ebédhez ültek az asztalfőn *Barabás Bélával*, jobbról *Szokoly Tamás*, balról *Sipos Orbán*.

Az első pohárköszöntőt *Barabás* mondotta nagyváradi választóira, *Szokoly Barabást*, *Sipos Orbán* az aradiakat éltette, *Benedek Arpád* lapszerkesztő *Szokoly Tamást* köszöntötte föl. Mint *Napoleon* a watterlovi csata után, *Barabás* is hadvezéri mellére fogja tűzni az érdemrendet.

A küldöttség délután 4 órakor hazautazott Nagyváradra *Barabásnak* azzal az üzenetével, hogy e hó végén ellátogat választókerületébe, városunkba.

A városi tisztviselők fizetésrendezése.

Aki dus jövedelem fölött rendelkezik, anyagi tekintetben mi kívánni valója nincs, unhatja talán, hogy ezzel a kérdéssel oly hosszú idő óta és oly gyakran foglalkozunk.

Ennek pedig az az egyszerű magyarázata, hogy nem igen tudunk ennél fontosabb és égetőbb városi kérdést, amely tulajdonképpen nem is a tisztviselők magánügye, hanem igazán közügy, mert szorosán összefügg a város közigazgatásával, tehát a polgárok érdekeivel.

A helyzet úgy áll a fejlődő és mindjobban szépülő Nagyvárad székházában, hogy a circa 500-ra rugó városi tisztviselők és alkalmazottak közül alig 20—30 tisztviselőnek és alkalmazottnak van s tisztességes megélhetése biztosítva a város részéről, a többi 800—1200 korona évi fizetésből tengeti életét vagyis helyesebben nyomorog a megélhetés nehéz viszonyai között s aggodalommal, gondtal terheltenéz a másnap elé. Nyomorog maga és családja, mert a silány fizetésből a mai drágasági viszonyok mellett képtelen a legszükségesebbek előteremtésére.

Ilyen viszonyok mellett a legbecsületesebb munkaerő és igyekezett is megbénul; az élet küzdelmei fásulttá teszik a hivatali kötelességek iránt, aminek kárát vallja a közigazgatás, a polgárok érdeke. Ilyen helyzetben levő tiszt-

viselőkből a szigor se tud eredményes, jó munkát kiváltani.

Aki mélyebben ismeri a városi tisztviselők anyagi helyzetét nálunk, nagyon elszomorító dolgokat tud beszélni arról az igazi pauperizmusról, amely a legtöbbször gondolkodását, munkáját lenyűgözi.

Pontos, becsületes, odaadó munkát kötelese végezni minden tisztviselő, de ezzel szemben kötelességei a városnak is vannak. Első ilyen kötelesség, hogy a tisztességes megélhetésüket biztosítsa Meg kell védeni tisztviselőit attól a szerezéskésztől, hogy a munkaidőben szaladgálnia kelljen az árverések elkerülése, váltó lejáratok elintézése stb. után.

A pénzügyi könyvei mindmégannyi siralmas tanúságai a városi tisztviselők anyagi bajainak.

A város érdeke, a város becsülete kívánja, hogy tisztviselői ne nyomorogjanak, hanem becsületes munkájuk becsületes díjazásából tisztességesen megélhessenek.

A városi tisztviselők fizetésének kérdése már évek óta felszínre van, de az áldozatkészség hiányzott ennek a kérdésnek az előbbvitelénél. Már pedig ez elől nem zárkozhatik el a város törvényhatósága, mert amint szüksége van a városnak a jó világitásra, köveztet, legalább is éppen olyan szükség van tisztességesen dotált tisztviselőkre, akiktől azután megkivánhatja a szorgalmat, tisztességes munkát, becsületet, tiszta kezét.

A városi tanács most összeállított egy fizetésjavítási tervezetet, amely legalább megközelíti azt, amire joggal számot tarthatnak a tisztviselők.

Ez a fizetési-tervezet holnap pénteken kerül a pénzügyi szakbizottság elé. Előreláthatólag ennek a bizottságnak a határozata döntő befolyással lesz a fizetésrendezés sorsára.

Jól tudjuk, hogy a szakbizottság tagjai hivatásuk magaslatán állanak, ismerik és figyelemmel kísérik a város vagyoni helyzetét, de azt is tudjuk, hogy a tisztviselők szomorú anyagi viszonyait is mindannyian ismerik s belátják, miszerint minden fillér, amellyel a mostani állapotot javítják, a város közigazgatásának, a polgárság érdekeinek hozott áldozat lesz.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Máj. 19. Száznapos ünnepély a hadapródiskolában
Jún. 3. A nőegylet pünkösdi ünnepélye.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy **ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek**, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Pataky Arnold doctorrá avatása — sub auspiciis Regis.

A váradi papságnak egyik széptehetségű, fiatal tagját, Pullyoni Pataky Arnold püspöki actuáriust ritka és jól megérdemelt kitüntetés éri a napokban, még pedig a legmagasabb helyről, az apostoli király részéről. Ugyanis mint a hivatalos lap mai száma írja:

„Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben f. évi május hó 4-én kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a budapesti tudományegyetemen az 1904—5. tanévre pótlólag kivételesen hárman és pedig: Pullyoni Pataky Arnold hittudományi, Semsei Róbert állam-tudományi és Szabó Imre Dezső bölcsészettudományi doctorokká *sub auspiciis Regis* avattassanak fel, egyszersmind gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztert legkegyelmesebben megbízni méltóztatott, hogy e felavatásoknál legmagasabb Nevében közbenjárjon.

A legfelső védnökség alatti ünnepélyes felavatások a fent megnevezett királyi képviselő által később meghatározandó napon fognak végbemenni.

Az ugynevezett sub auspiciis Regis promotiót tudvalevőleg csak olyanok számára kéri az egyetemi tanács, akik a középiskolától kezdve minden vizsgálatukat jeles eredménnyel végezték. Hogy ez mily ritka dolog, mutatja az a körülmény, hogy a budapesti hittudományi karon ez lesz a második eset, körülbelül egy évtized óta, mióta t. i. a király megengedte, hogy a magyar egyetemeken is avathassanak doctorokat sub auspiciis Regis. Idáig a theologiai karon u. i. csak Zubriczky Aladár esztergomi theol. tanár érte el azt, Pataky lesz a második.

Pataky a váradi főgimnáziumban tett érettségét, a theológiát a pesti egyetemen tanulta, a négy évi tanfolyam elvégzésével külföldön is, névszerint Belgiumban a hírneves löweni kath. egyetemen tanulmányozta a theologial rendszereket. Egy évvel ezelőtt pappá szenteltetvén, püspökünk udvarában az egyházmegyei irodában alkalmazta őt. Pataky közeli rokonságban áll a váradi Pataky-családdal, unokaöccse az Orsolya-zárda fejedelmesszonyának.

A szép kitüntetés, melyet Isten után igazán a maga erejéből szerzett meg, díszit hoz az egész egyházmegye papságára. Méltán örvendünk rajta és őszinte sziből gratulálunk hozzá.

* **A város és a villamos vasut.** Sokak véleménye ellenére, a nagyváradi villamos vasut, az eddigiek után itélve, örvendetes eredményt ér el; a forgalom váratlanul beütött. A kocsik a legtöbbször telve vannak. A várost közelről érdekli a villamos vasut prosperálása, mert bizonyos jövedelem-elérése esetén, abban a város is részesedik. A szerződésben különben többrendbeli jog van a felügyeletre és ellenőrzésre nézve biztosítva a városnak. Így egy 3 tagú bizottság ellenőrzi a város részéről az üzem kezelését. Ugy erre nézve, mint a szerződés többi kikötéseire nézve a városi tanács legközelebb fog intézkedni.

* **Szent István szobor.** Wekerle Sándor miniszterelnök ma a főváros közönségéhez leiratot intézett, melyben arról értesíti, hogy a honalapítás ezeréves emlékére a budai Halászbástyán felállított Szent István lovasszobrot május 21-én, hétfőn a király jelenlétében fogják ünnepiesen felavatni. Részletes programot és meghívókat a miniszterelnök külön fog elküldeni.

* **A nőipariskola ügye.** A napokban élénk vitát keltett a nőipariskola ügye, amely kapcsolatos az elnök lemondásával. Tegnap foglalkozott a városi tanács e kérdéssel s konstataált, hogy a városi tanács nem az iparoktatási bizottság véleményét tette át felülbírálás végett az iskolaszékhez, hanem arra nézve kért véleményt, hogy mily módon volna létesíthető egy városi női ipariskola. Tekintettel azonban a város anyagi helyzetére, a tanács most ez irányban sem tartja szükségesnek az iskolaszék

megkeresését. — Kapcsolatosan megemlítjük, hogy a tanács Szedlarikné-Dudinszky Anna nőipariskolatulajdonosnőnek 800 korona lakbérhátralékára vonatkozólag javasolja a közgyűlésnek, hogy azt engedje el; a villamos világitás ellátását és tüzelőanyag szolgáltatását azonban megtagadta a tanács.

* **Választók akarnak lenni.** Nagyvárad város 1907. évi választóinak névjegyzéke május 15-éig közszemlére volt kitéve, hogy addig a felszólalásokat beadhassák, akik kimaradtak a névjegyzékből, vagy más kifogásuk van az ellen. A rendes határidőben özönve érkezett be felszólalás, amelyekben két életkor kiigazítási kérelemmel kívül, mintegy 70-en kérik felvételüket. A beérkezett felszólalások a következők:

Faludi Ignác, Márton Péter, Zách József, Lukács Géza, Szondi Sándor, dr Réti Ignác, Grünfeld Áron, Imrik László, Govrik Akos, Vajda Géza, Rozvány György, Brezovay István, Darvas István, Géher Antal, Csanádi Kálmán, Tar Imre, Gulyás Flórián, dr Kovács Bertalan, Kovács Zsigmond, Szatrán Venczel, Barta Sándor, Kolontáry Dezső, Bittner Ferencz, Weisz Zsigmond, Lebovits Rudolf, Fenyő József, Stern Adolf, Löwenstein Zsigmond, Weisz Mór, Váradi Aladár, Hönig Ignác, Katz Jakab, Hankovits Ferencz, Vomácska József, Strasser Ignác, Grünfeld Márton, Spitzer Bernát Béla, Lengyel M. Miklós, Jungreis Antal, Heller Albert, Grünfeld Lipót, Csillag Izsó, dr Sonnenvirt Lajos, dr Fleischer Béla, dr Kertész Ferencz, Kormos József. Ezeket kívül dr Altmann Jakab kéri Schlachta János, Lobermayer Gyula, Puszkás Károly, Gruden Vincze, Bittner Ferencz és Császár József felvételét. Löwenstein Zsigmond pedig Laczka Sándor, Zách József, Kovács Béla, Petrovay István, Klementis Arpad, Brandner Ede, Mihályi József, Mihály István, Babuczán István, Szász József, Kepes József felvételét kéri. Végül dr Adorján Emil kéri, hogy Barbus Tivadart, Szabó Károlyt, Polacsek Antalt, Berger Ignácot, Weinberger Sándort, Kovács Istvánt, Csizsér Gyulát, Kovács Antalt, Farkas Józsefet, Géher Antalt, Kalló Mátyást, Sarkadi Imrét, Tivadar Józsefet, Hölgye Dénest, Veres Pál Sándort, Tiszai Jánost, Soós Lajost, Nagy Jánost és Ujlaky Istvánt vegyék fel a választók névjegyzékébe.

* **A villamosvasut díjszabása.** A nagyváradi villamosvasut jelenlegi díjszabását és a vonalszakaszok beosztását Nagyvárad városa tudvalevőleg csak hat hétre engedélyezte ideiglenesen. Ez a pár heti ideiglenes állapot, úgy hisszük, hasznos volt, mert a társaság is tapasztalást szerezhetett s a város is jobban tájékozhatta magát. Május 29-én úgy a díjszabás, mint a vonalszakaszok beosztása ügyében közös értekezlet lesz város és a villamosvasut társaság képviselői között. Nagyon óhajtható, hogy az értekezleten mérlegeljék és figyelemre méltassák a közönség részéről felhangzott jogos kívánságokat.

* **A dijnokok fizetésrendezése.** A napokban Zalavármegye napidijasai átiratot intéztek Biharvármegye napidijasaihoz, hogy szomorú helyzetük javítása végett indított akciójukhoz járuljanak hozzá. Ez átirat általános visszhangra talált az egész országban. Minden vármegye napidijasikara mozgalmat indított, hogy a zalamegyeiek támogatására lehessenek. Legújabbban Torontálvármegye napidijasai intéztek felhívást a biharvármegyei napidijasokhoz. E felhívásban, egy előkészített tervezetet is közölnek, hogy a szerint kérjék az iteniek is a fizetésrendezést. A torontálmegyeiek három fokozat létesítését kívánják megvalósítani és pedig az első fokozat 1200 korona törzsfizetéssel és 200 korona fizetés és 200 korona lakpénzzel a harmadik fokozat pedig 880 korona fizetéssel lenne honorálva. Ez előkészített tervezetet tudomásunk

szerint nem fogják tekintetbe venni az itteni diurnisták, mert a tervezet szerinti fizetést a jelenlegi fizetés még csak meg sem közelíti. — Az említett íratokra azonban a biharmegyei napidíjasok is mozgalmat indítottak és a legközelebbi közgyűlésre szintén hasonló kérelmet intéznek a törvényhatósághoz.

* **A piszkos Körös.** A tegnapi Fedák-estén történt, a »János vitéz« előadásán. A második fölvonásban Kukoricza János tudvalevőleg elsóhajta a híres mondást a Tisza vizéről, amely után visszavágyik a szív. A színpadon itt amolyan rögtönzés féle történt. A francia király, akit mint ismeretes Tihanyi személyesített, hirtelen azt kérdezte a pástorok királyától — ugy lehet nem minden czélatosság nélkül:

— Hát a Körös vizét kóstoltad-e?

Kukoricza Jancsi Fedák szájával csak ennyit felelt:

— *Nagyon piszkos . . .*

A közönségnek az a része, amely most szörnyen nagyra van vele, hogy a maga nemében páratlan Zsazsa jétékát hüvösen fogadja, a talpraesett felelet elhangzásakor annyira fagyosan viselkedett, mintha csak a Körös hullámaiban lubiczkolt volna . . .

* **Magyarfaló a szőlősi sörgyárban.** Ezen czim alatt a napokban megemlékeztünk arról, hogy a peczeszőlősi sörgyár előmunkása milyen szigorúan bánik a munkásokkal s magyar voltukért szidalmazza őket. Erre vonatkozólag a következő nyilatkozatot vettük:

Tekintetes Szerkesztőség! Az önvédelem jogán fordulok a Tekintetes Szerkesztőséghez azzal a kéréssel, hogy becses lapja május hó 13-iki számában: »Magyarfaló a szőlősi sörgyárban« című hírből ellenem felhozott alaptalan ráfogásokkal szemben védekezésemnek helyt adni sziveskedjék. A kifogásolt közleményben egyetlen egy körülmény van, amely az igazságnak megfelel, az t. i., hogy én csakugyan külföldi vagyok, minden egyéb azonban merő ráfogás. Nemcsak, hogy a nekem tulajdonított otromba kifejezést munkástársaimmal szembe sohasem használtam, hanem mindenkor és mindenütt dicsérettel emeltem ki a magyar munkás haszonvéhetőségét. Különböző képtelenség is feltenni rólam, vagy bárkiről, hogy a mai öntudatos munkásokkal szemben annyira megfélemlíthessék magamról, hiszen az ilyen munkavezetőnek a helyzete azonnal — igen helyesen — türehetlenné válnék. Teljes tisztelettel Rooz Frigyes, a peczeszőlősi sörgyár alkalmazottja.

Készséggel közöljük a fenti nyilatkozatot, örvendünk, ha a különben is forrongó munkásviszonyok mellett még a felpanaszolt dolgokkal is nem mérgezik el a munkások között levő jó viszonyt.

* **Jóváhagyott közgyűlési határozat.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a Hágó-korcsma elavult s ugy sem jövedelmező épületét lebontatja s az egész területet kaszálónak használja. A közgyűlés ezen határozatát a belügyminiszter jóváhagyta. Nem sokára csákányok ontják szét a régi épületet, amely sok furcsa dolgot élt át a hajdani betyárvilágban és sok véres gyilkosság színhelye volt.

* **Éjjen Fedát.** Tegnap este történt a harmadik fölvonás végén. Tündérhonban megszólal a furulya. Zsazsa mély érzéssel mondja: Furulya szól . . . Meghatott környezet, halotti esend . . . és a körszék egyikében egy bájos kis leányka, egy alig hat éves csöppség, ki tátott szájjal bámulta a színpadon Fedát, öntudatlanul elkiáltja magát:

— Éjjen Fedát . . . !

* **Hirtelen halál.** Tegnap reggel a megyeház személyzete egy éles sikoltásra futott össze a főispáni udvaron. Szabó József népszerű színművész, aki ablaktisztogatással volt elfoglalva hirtelen felsikoltott és eszméletlenül rogyott össze. A sikolyra összefutott emberek azonnal

orvosért mentek. Dr. Nemes Aron városi kórházi orvos Kemény rendőrbiztos kíséretében azonnal a helyszínre sietett, hol csak a már beállott halált konstatálhatta. A halál oka szív-szélhűdés.

* **Árverés tandijért.** Sok szó esett már erről, hogy a községi iskolákban törülje el Nagyvárad a tandiját. Erre ez idő szerint, azt mondják, még nem térhet rá a város, mert ugy is rengeteg összeget költ a város az iskolákra Méltányos azonban lehet a város, hogy szegény földhöz ragadt szülőktől árverés útján ne szedje be a tandiját. A napokban Szilágyiné nevű szegény asszony siránkozott a városházán, egy kérvényt szorongatott, amelyben azt kérte, hogy ne tartsák meg nála a tandijért kitűzött árverést, mert ha elviszik a kis holmiját, nem lesz, hova gyermekeivel a fejét lehajtsa. Keserves panaszában kijelenti, hogy ha mindenét elárverezik, felviszi gyermekeit a polgármesterhez gondoskodják róluk. Mint értesülünk, a polgármester intézkedett, hogy a mára kitűzött árverést beszüntessék. Ez helyes, de intézkedni kellene arról is, hogy az ilyen szegény napszámos asszonyokkal szemben ne menjenek ennyire se.

* **Elsodorta a Körözs.** Tegnap délelőtt csaknem életével fizette meg három elemi iskolai tanuló gondatlanságát. Délelőtt 11 órakor Sándor József, Csordás Imre és Tóth László a Városliget melletti Pankolits-féle uszodánál át akartak kelni a Körözsön. A három gyermek közt legidősebb Sándor József vezette a kicsi csoportot. Egymás ruhájába fogózkodva, haladtak egymás után. Kezdetben a part mellett a Körözs vize alig ért térdig és meglehetősen lassu folyású is volt. Lassan haladtak mindég beljebb a folyó közepé felé. A folyó mélysége nem növekedett, azonban sebessége sodró volt. Mikor a folyó közepére ért a három gyermek, vezetőjük Sándor József megbotlott és térdre esett, magára rántva két társát is. A sebes folyó a három gyermeket ragadta magával. Borzalmas tusa volt a hatalmas víz árja és a három gyenge gyermek között. Mig végre is a víz győzött s a vergődő gyermekeket ragadta magával. A kétségbeesett iskolás gyermekek segélykiáltásai a partra nagyszámu ember-tömeget hívott össze. — Már a sikoltozás is elhalt s csak egyszer-egyszer vetette fel a három testet a víz, mikor Orgován Zsigmond helybeli halász élete veszélyeztetésével magát a három gyermek után vetette s őket a partra hozta. A derék életmentőt a parton levők megjelenezték. A három gyermek közül Tóth László és Csordás Imre rövid idő múlva magához tért s hazamentek. Sándor Józsefet azonban, ki nagymennyiségű vizet megivott, a kórházba kellett szállítani, hol a gyors orvosi segély folytán csakhamar eszméletre kelt. Az orvosok véleménye szerint Sándor állapota nem életveszélyes.

* **Óriási szerencse Gaedickenél.** A most befejezett utolsó osztály huzásán a legnagyobb főnyereményt, 400.000 koronát $\frac{1}{8}$ -ad részben a 19406 számra, továbbá a 30.000 koronás főnyereményt $\frac{1}{4}$ -ed részben a 88837 számra egy és ugyanazon napon a szerencse által oly különösen kegyelt Gaedicke. A bankház, Budapest, Kossuth Lajos-utca 11., szerencsés vevői nyerték.

Immár negyedszer jutott fenti szerencsegyűjtőde azon kellemes helyzetbe, hogy vevőinek a 400.000 koronás főnyereményt fizetheti ki. Említésre méltó, hogy egyedül a tolyó sorsjátékban Gaedicke bankháza a 400.000, 60.000, 30.000, 15.000, 10.000 és sok 5000, 2000 stb. nyereményeket fizette ki.

x Kellemes nézni, azt a nagy vevőkört mit állandóan lehet látni Háasz Manó Zöldfa utczai üzletében, ezt méltán meg is érdemi mert sehol olyan olcsó árban nem lesz árulva, mint ottan.

Speciális
üzlet!

Speciális
üzlet!

Ptaff Kálmán

speciális

KALAP

üzlete

Nagyvárad, Fő-utca 3.

sz. alatt a közelgő napokban nyílik meg.

Speciális
üzlet!

Speciális
üzlet!

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Aranyvirág.

Péntek: Gül Baba.

Szombat: X. asszony.

János vitéz.

A bűvös »János vitézben« lépett fel Fedák Sári a vendégművésznek tegnap este másodszer. Ez alkalommal melegebb volt a fogadtatás és a bájos művész nem csak sok tapsot, de gyönyörű virágokat is kapott. És az első karikás csattogás után egymást követték a tapsok, nyílt színen is, amelyek egyformán szóltak a vendégművésznek és a partnernek Huskának, Károlyi Leonának.

Láttunk mi már sok János vitézt, sőt a János vitézek versenyén az első díjat nyert művésznőt is és mégis — Fedák Sári alakításában igazán gyönyörködtünk. Nincs szerepének egyetlen részlete, alakításában egyetlen mozdulat, amly el ne ragadná azt, aki elfogulatlanul figyel. Annyi báj, annyi kellem van Fedák Sáriban, hogy azzal megbűvölve tartja hallgatóit. Különböző Fedák Sári művészetéről írni annyit jelent, mint ujjal ismétlésekbe bocsátkozni.

Művésznő, egyike a legbájosabb művésznőknek, s akik ebben Tamások, próbálják az egyes szerepeket úgy alakítani, azokban a közönséget úgy meghódítani, mint ő teszi.

Nagyon sok szubrett csodálta és utánozta őt, de olyan, sőt félakkora sikert sem aratott még egy sem, mint ő.

A páholyok és földszint egy része nem tapsolt. Sajátságos a mi közönségünk. Éveken keresztül figyeltük azt, hogy a nagyvárad közönség sokszor európai híru művészeket is végig hallgat anélkül, hogy tapsra ragadtatná magát. Egy másik oka — igen furcsa. Egyesek ellenáramlatokat szítottak érthetetlen okból, a földszinti állóhelyen persze csak a jelszót kell kiadni s aztán a zavaros hangulatba — az éber rendőrségnek kell bele avatkozni. (Kedves lapársaink igyekeztek előzetesen is ilyen hangulatot ébreszteni, És mégis vannak csodák. A munkás ujság elismeri Fedáknak speciális művészetét, tehát mégis egyszer — egyetértünk.)

A művész sikere és ünnepeztetésében osztozkodik Károlyi Leona. Ki Iluska szerepén kívül a királyné szerepét is kreálta. A legjobb János vitéz, a legjobb Iluska azok között, akiket eddig láttunk. Jók voltak Palásthy, Tihanyi, Pogány Janka és Oláh Gyula.

Az előadás egyike volt a legjobbaknak.

Felvonás közben többször szólították a lámpák elé Fedákot, Károlyit is. Az előadás Fedák zajos éljenzésével ért véget.

A nézőtér egy talpatnyi tér nem maradt üresen, sőt az is megtörtént már, ami eddig sohasem. A diákhelyen intelligens hölgyek is állottak, kik már sehova sem tudtak beférni. — *dy.*

X. asszony. A Fedák esték után szombaton az X. asszony kiváló szereposztással kerül színre. X. asszonyt E. Kovács Mariska játssa. kívül még a nők közül Verő Janka, Simon Mariska, T. Pogány Janka és a férfiak közül Tóth Elek, Tihanyi Miklós, Nagy Sándor, Bérczy, Körmendy, Bombay jutnak kiváló szerepekhez.

NYILTTÉR.

Kertmegnyitás.

Ma, folyó hó 17-én csütörtökön a **Széchenyi-szálloda**

kerthelyiségét,

Dula Miklós jóhírű zenekara közreműködésével, **ünnepélyesen megnyitom.**

Kérem a nagyérdemű közönség eddig is irányomban tanúsított b. pártfogását. Jóízű ételekről, tisztán kezelt borokról gondoskodom.

Tisztelettel
Schüch József,
vendéglős.

1647.

Butor

A Preisz Mihály és Fia
csődtömegéből

meglevő BUTOROKAT meg-

vettem, és

leltári árban árusítom.

Nagy Sándor-utca 4. sz. a.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Telefonszám az egész megyére 626.

Dr. Schwarz Illés

orvos

lakását Kossuth-u Mezey-házból Zöldfa-
utca 9. szám alá a Zöldfa szálloda
kapujával szembe

helyezte át.

Telefonszám 612. 1646.

Uj étterem és sör- csarnok.

Van szerencsém Nagyvárad város és kör-
nyéke t. uriközönségének b. tudomására hozni,
hogy a

Rimanóczy éttermet

teljesen ujjaalakítva, kibővitve és külön

polgári sörcsarnok-

kal a legmodernebbül berendezve,

megnyitottam.

A mikor városunk e legujabb helyiségeit
óriási áldozatok nem kímélve a t. közönség
rendelkezésére bocsájtottam, bizalommal kérem
szakértelmem és ismeretségem alapján a n. é.
közönség szives támogatását.

Tisztelettel

Özv Karner Gyuláné.

Izletes zóna-villásreggeli.
Folyton frissen csapolt Dreher sör!

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kigazdák számára.

Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

MULATSÁG.

Pünkösdi ünnepély. A Bihar megyei
és Nagyvárad Nőegyletj kedves és ténylesen
sikerültnek ígérkező **pünkösdi ünnepélyt** fog
rendezni június 3 ik napján a Sport-téren. Az
ünnepély a nőegylet saját pénztára javára lesz
megtartva. A részletes műsört, melyet legkö-
zelebb fogunk közölni, most készíti elő özv.
Báró **Gerliczy Félixné** elnökkel az egylet hölgy-
bizottsága. Tudomásunk szerint az ünnepélyen
városunk legszebb hölgyei fognak közremű-

ködni. A rendezőség, mely eddig is a legté-
nyesebben sikerült estélyeket adta, most is
buzgólkodik az ünnepély elsőrendű sikerének
elérésére. Még meglehetősen messzire van az
idő és mégis oly nagy érdeklődés mutatkozik
a társadalomban iránta, hogy a rendezőség a
legszebb siker reményét várhatja.

TÁVIRATOK.

Lapzártakor.

Budapest, május 16. (Saját tud. távirata.)

Tegnap egy kerületben volt választás, ahol
Papp György (nz.) győzött. — **Wekerle** ma
audienciára megy Bécsbe. — **Tallán Béla**
be fog lépni az alkotmánypártba. — A függet-
lenségi párt csak úgy megy föl a várba, ha a
fekete-sárga zászlót nem tüzik ki. — A pártok
most jelölnek a Ház bizottságaiba.

A kínaiak Budapesten.

Budapest, máj. 16. (Saját tud. táv.)

A kínai tanulmányi bizottság 21 tagja tegnap
délután 1 óra 40 perczkor megérkezett. **Edvi**
Illés Aladár a küldöttség elébe utazott Bécsig
és onnan kalauzolta őket, a pályaudvaron
Kossuth kereskedelmi miniszter nevében **Szte-**
renyi államtitkár fogadta rövid francia beszéd
kiséretében. Sajnálattal adva tudokra, hogy
Kossuth kereskedelmi miniszter betegsége
miatt nem fogadhatta őket. A pályaudvarról
kocsikon a Hungariába hajtottak, hol a ma-
gyar kormány gondoskodik ellátásukról.

Orosz forradalmi ezred.

Budapest, május 16. (Saját tud. táv.)

Berlinnek Oroszországból jelentik: A 12-ik
urali gyalogezred szervezett katonái elhatároz-
ták legutóbbi gyűlésükön, hogy forradalmi ka-
tonai szervezetet alapítanak és hogy a prole-
táriátussal karöltve küzdenek a szocziálista kö-
vetelések megvalósításáért.

Koaliczió Németország ellen?

Budapest, május 16. (Saját tud. táv.)

Berlinből jelentik: A Keresztes Ujság Vilmos
császár bécsi látogatásáról írja: A külföldi
lapok már évek óta regélnek Németország
elszigeteltségéről és már azt is írják, hogy
koaliczió alakul Németország ellen, de csak
annak pusztá híre is, hogy a két uralkodó
találkozni fog, rendkívül józanító hatást tett.

Kószahir Eitel Frigyesről.

Budapest, május 16. (Saját tud. táv.)

Berlinből írják: Tegnap az a hír terjedt el,
hogy **Eitel Frigyes** herceget szélütés érte. A
hírt azonnal megczáfolták; keletkezéséről azt
jelentik: Egy örült ember egy táviratot akart
feladni, melyben **Vilmos** császárt arról érte-
sítik, hogy fia, **Eitel Frigyes** veszedelmesen
megbetegedett. A táviró hivatalnok azonnal
megértette, hogy örült emberrel van dolga, de
beszélgetésüket meghallotta egy idegen, ki
sietett a hírt világgá kürtölni.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, május 16.

Oszrák hitelrészvény — — — 678.—
Magyar hitelrészvény — — — 796.—
Leszámitoló bank — — — 506.—

Rimamurányi — — — —	525.—
Osztrák-m. államvasúti részvény	670.—
Közúti vasut — — — —	594.—
Városi villamos vasut — —	327.50

A gabonatözsde határideje.

Budapest, május 16.

Buza okt. — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — —	17.12
Tengeri április 1906 — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — —	13.64
Repeze aug.-ra — — — —	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 május 15-én.	
Magyar aranyjáradék 4% — — —	114.40
Magyar koronajáradék 4% — — —	95.67
Magyar keleti vasúti államkötvény 4% —	86.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% —	96.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar gyermek sorsjegy-kölesön — —	2.14
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön —	158.—
Osztrák járadék papírban — — — —	99.60
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100.90
Osztrák korona járadék — — — —	117.75
Osztrák járadék aranyban — — — —	170.50

1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	99.70
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.80
Magyar hitelbank részvény — — — —	788.75
Osztrák hitelbank intézeti részvény — —	690.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény — —	681.50
20 frankos frankos (Napolendor) — — —	19.10
Német birodalmi márka — — — —	117.30
London vista — — — —	240.55
Páris vista — — — —	95.52
20 márkás arany — — — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**Hirdetés.**

A **NAGYVÁRADI HITELBANK** részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1.5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett **ivlámpák**

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja.

→ **villamosvilágítási** ←

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. **Költségvetések ingyen.**

Eladó tűzifa.

A nváradai I. sz. főtisztelendő tekintetes káptalan, kisjenői (Biharm.) erdővágásában az 1905. év telén kitermelt 3809 ürköbméter cser, tölgy és bükk hasábfa, 538 ürköbméter gömbölyüfa és 434 ürköbméter galyfa eladó. Venni szándékozók f. hó 28-ig adják be alulírott-hoz címzett írásbeli, 10 % bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat. Vételár után 7 % erdészi járulék fizetendő.

Nvárad, 1906. május 14.

Papp Imre s. k.

1644.

urad. főtiszt.

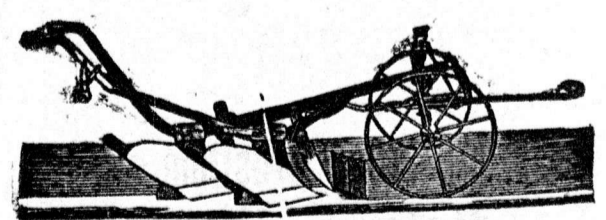
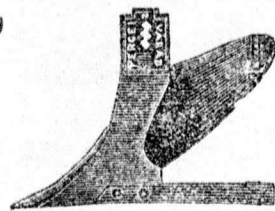
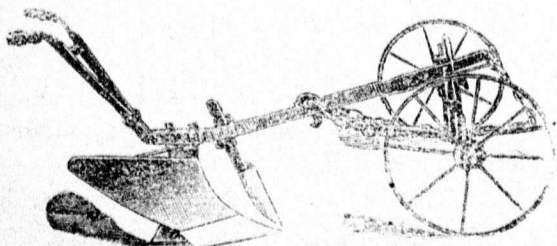
Ulányomás nem díjaztatik.

Weinstock Fülöp

óras, látszerész és fényképészeti szak-üzletét → áthelyezte

Fő-utca 3. szám alá.**PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára**

utóda

Gyár: Lukács György-u.**Nagyváradon.****Raktár: Nagyvásár-tér.**

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-

→ **művelő eszközöket készít a legjobb minőségben.** ←

HIRDE T É S E K

jutányos árban
felvételnek a

„TISZÁNTÚL„

kiadóhivatalában.

Pesti Hazai Első Takarékpénztári sorsjegyeket napi árfolyamon

elad és azokra darabonként **125 K.** előleget jutányosan nyújt a
BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK
Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám. Telefon: 46. szám.

Ajtay Gyula és Társa

női- és férfidivat üzlete,
Nagyvárad, Bémer-tér.

**Ajánlja raktárát a közönség
szíves megtekintésére.**

Szabott ár. Telefon 630.

Férfi ingek	2 K 80 fillől 6 Kr.
Női ingek	2 „ 20 „ 18.—
Pamut vásznak 1 vég 23 m.	9. K. „ 18.—
Paplanok	3 K 50 „ 20.—
Női harisnyák	— — 50 „ 4.50.
Napernyők fekete és színes	3. — „ 50.—
Mindenféle mosó áruk. Creton. Chiffon. Bélések.	

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

Oriási szerencse Gaedickenél!

A most befejezett VI. osztályu huzáson immár negyedizben jutottam azon kellemes helyzetbe, hogy igen t. vevőimnek a

400.000 koronás nyereményt fizethettem ki.

Egyedül az előbbi sorsjátéknál a következő nyereményeket fizettem ki:

400.000 koronát **19406** számra

60.000	»	3952	»
30.000	»	88837	»
30.000	»	42778	»
20.000	»	88000	»
15.000	»	97214	»
10.000	»	71772	»

Vonatkozással ezen még el nem ért eredményre, ajánlok a XVIII. sorsjáték első osztályához, mely **május hó 23-án és 25-én lesz**

egész	fél	negyed	nyolczad sorsjegyeket
12.—	6.—	3.—	1.50 koronáért.

T. vevőim postabefizető lapot ingyen kapnak, mely által pénzküldemények díjtalanul utalhatók át.

Miután a kereslet sorsjegyeim iránt az elért rendkívüli eredmény révén előreláthatólag igen nagy lesz, ajánlom szükségletének mielőbbi beszerzését. Szaporítsa azok számát, kik elmondhatják, Gaedicke szerencséje utján lettek gazdagokká.

Gaedicke A. bankháza Budapest, Kossuth Lajos-u. 11.

